

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽMONIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ PROFILAKTIKOS
IR KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1553 5, 8, 9, 14, 20, 21, 25, 26 IR 29 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 5, 8, 9, 14, 20, 21, 25, 26 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-1268 (toliau – Vietos savivaldos įstatymas Nr. XIV-1268). Priėmus Vietos savivaldos įstatymą Nr. XIV-1268, 2023 m. balandžio 1 d. įsigalioja nauja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo redakcija, kurioje įtvirtintas naujas vietos savivaldos modelis.

Vietos savivaldos įstatymu Nr. XIV-1268 nustatyta, kad savivaldybės taryba yra savivaldybės atstovaujamoji institucija, o savivaldybės meras – savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės vadovas), turinti savivaldybės valdžios ir viešojo administravimo įgaliojimus. Atsižvelgiant į tai, kad iki Vietos savivaldos įstatymo Nr. XIV-1268 priėmimo savivaldybės vykdomosios valdžios institucijos funkcijos buvo pavestos savivaldybės administracijos direktoriui, kuris buvo atsakingas už įstatymų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų įgyvendinimą, o Vietos savivaldos įstatymu Nr. XIV-1268 pakeitus vietos savivaldos modelį savivaldybės vykdomąja valdžia tampa savivaldybės meras, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme savivaldybės administracijos direktoriui iki šiol nustatytos užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valdymo funkcijos neatitinka Vietos savivaldos įstatymu Nr. XIV-1268 nustatomo reglamentavimo. Siekiant suderinti Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nuostatas su Vietos savivaldos įstatymu Nr. XIV-1268, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 5, 14, 20, 21, 25 ir 26 straipsniuose iki šiol savivaldybės administracijos direktoriui nustatytas funkcijas, atsižvelgiant į jų pobūdį (vykdomosios valdžios funkcijos ar savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimo organizavimas ir kontroliavimas arba įgyvendinimas), pavestina vykdyti savivaldybės merui arba savivaldybės administracijai.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų rengimą inicijavo ir parengė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 5, 20, 21, 25 ir 26 straipsniuose nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktoriui savivaldybės gydytojas teikia užkrečiamųjų ligų epidemiologinės analizės ir prognozės duomenis ir užkrečiamosiomis ligomis sergančiųjų sveikatos priežiūros vertinimą; savivaldybės teritorijas užkrėstomis užkrečiamųjų ligų sukėlėjais skelbia ir tokius skelbimus atšaukia Vyriausybė bendru savivaldybės administracijos direktoriaus ir sveikatos apsaugos ministro teikimu; karantiną vienos savivaldybės teritorijoje skelbia, atšaukia, jo dydį, ribas, trukmę ir režimą tvirtina

Vyriausybė bendru savivaldybės administracijos direktoriaus ir sveikatos apsaugos ministro teikimu; savivaldybės administracijos direktorius kasmet savivaldybės tarybai pristato ataskaitą apie užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės organizacinių priemonių plano įgyvendinimo eigą ir rezultatus; savivaldybės administracijos direktorius koordinuoja savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose nustatytų užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių įgyvendinimą; koordinuoja organizacinių, ekonominių ir techninių priemonių, kurios riboja žmonių sveikatai kenksmingą mikrobinių poveikį per orą, vandenį, dirvą ir gyvūnus, įgyvendinimą; organizuoja savivaldybės teritorijoje esančių įmonių, įstaigų, organizacijų sanitarinę kontrolę; uždraudžia žmonių susibūrimus savivaldybės teritorijoje esančiose įmonėse, įstaigose, organizacijose, viešose vietose, kai iškyla pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimo pavojus; riboja gyventojų keliones ir transporto priemonių judėjimą apkrėstoje teritorijoje ir išvykimą už jos ribų; organizuoja nustatytose teritorijose karantino režimo priemonių įgyvendinimą, kai savivaldybės teritorijai yra paskelbtas teritorijų karantinas, ir vykdo kitas užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valdymo funkcijas; kontrolę, kaip laikomasi nuolatinių užkrečiamųjų ligų židinių apsauginėse zonose taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, pagal kompetenciją vykdo savivaldybių institucijos.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant suderinti Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 5, 14, 20, 21, 25 ir 26 straipsnių nuostatas su Vietos savivaldos įstatymu Nr. XIV-1268, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme iki šiol savivaldybės administracijos direktoriui nustatytos funkcijos įstatymo projektu siūlomos paversti:

1) savivaldybės merui šios vykdomosios valdžios funkcijos:

- meras iš savivaldybės gydytojo gauna užkrečiamųjų ligų epidemiologinės analizės duomenis ir užkrečiamosiomis ligomis sergančiųjų sveikatos priežiūros vertinimus;
- kartu su sveikatos apsaugos ministru teikia siūlymą skelbti teritorijas užkrėstomis užkrečiamųjų ligų sukėlėjais ir skelbti teritorijų karantiną vienos savivaldybės teritorijoje;
- meras vykdo užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valdymą savivaldybėse;
- meras uždraudžia žmonių susibūrimus, kai iškyla pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimo pavojus;
- meras riboja gyventojų keliones ir transporto priemonių judėjimą apkrėstoje teritorijoje ir išvykimą už jos ribų;

2) savivaldybės administracijai šios savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimo organizavimo ir kontroliavimo bei įgyvendinimo funkcijos:

- savivaldybės administracija organizuoja teritorijų karantino režimo priemonių įgyvendinimą;
- savivaldybės administracija vykdo kitas užkrečiamųjų ligų ir kontrolės priemones;
- savivaldybės administracija organizuoja patalpų, kuriose izoliuojami asmenys, įrengimą.

Taip bus suderintos Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nuostatos su Vietos savivaldos įstatymu Nr. XIV-1268 įtvirtintu vietos savivaldos modeliu, pagal kurį savivaldybės vykdomąja valdžia tampa savivaldybės meras, ir bus užtikrintas tinkamas užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valdymas savivaldybėse.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 12, 26, 32, 381, 49, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu siūloma Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme vietoj sąvokos „savivaldybės gydytojas“ vartoti sąvoką „sveikatinimo veiklos koordinatorius“, Įstatymo projekte atitinkamai yra keičiamas ir šių sąvokų vartojimas. Kadangi Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 9, 12, 26, 32, 381, 49, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto įsigaliojimas numatytas 2024 m. sausio 1 d., Įstatymo projekto nuostatų dėl sąvokos „sveikatinimo veiklos koordinatorius“ įsigaliojimo terminas numatomas toks pat.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Įstatymų projektų atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštaruja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir įstatymų projektų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Įstatymų projektų atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Priėmus įstatymą turės būti pakeisti:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. spalio 14 d. nutarimas Nr. 1076 „Dėl įgaliojimų įgyvendinti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 65 straipsnį

suteikimo“;

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimas Nr. 1503 „Dėl Valstybinio ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“.

Ministrų įsakymai:

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. V-651/V-665 „Dėl Mokyklų pripažinimo sveikatą stiprinančiomis mokyklomis ir aktyviomis mokyklomis tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. V-837 „Dėl Tuberkulioze sergančių asmenų išaiškinimo ir atvejo valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. V-237 „Dėl Tuberkuliozės ambulatorinio gydymo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“;

4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. lapkričio 17 d. įsakymą Nr. V-1299 „Dėl Savivaldybės gydytojo pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“;

5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. liepos 24 d. įsakymas Nr. V-897 „Dėl Pasirengimo raupų grėsmei ir raupų valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. V-692 „Dėl administracinės paslaugos Informacijos apie savivaldybės tarybos pavaldumui priskirtas antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaigas ir jų teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas teikimo tipinio aprašo tvirtinimo“;

7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. sausio 30 d. įsakymas Nr. V-58 „Dėl Gripo ir ūminių viršutinių kvėpavimo takų infekcijų epidemiologinės priežiūros taisyklių patvirtinimo“;

8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-657 „Dėl Keitimosi informacija apie ekstremaliąsias situacijas, ekstremaliuosius įvykius ir kitus riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančius įvykius tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. birželio 20 d. įsakymas Nr. V-516 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 73:2007 „Darbo medicinos gydytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“;

10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 16 d. įsakymas Nr. V-713 „Dėl Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis ir išlaidų kompensavimo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto tvarkos aprašo patvirtinimo“;

11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. V-901 „Dėl Atrankinės moterų mamografinės patikros programos atlikimo metodikos patvirtinimo“;

12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymas Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“;

13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. V-446 „Dėl Kvalifikacinių reikalavimų savivaldybės gydytojui patvirtinimo“;

14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymas Nr. 465 „Dėl Policijos pareigūnų dalyvavimo, atliekant privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinsekcijos, deratizacijos) darbus pavojingų ir ypač

pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos patvirtinimo“;

15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymas Nr. 466 „Dėl Patekimo į pavojingą ar ypač pavojingą užkrečiamąją ligą susirgusio, įtariamo, kad serga, asmens būstą be jo sutikimo, kai reikia gelbėti šio asmens ir aplinkinių gyvybę ar sveikatą, tvarkos patvirtinimo“;

16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 13 d. įsakymas Nr. 276 „Dėl Riboto karantino skelbimo ir atšaukimo pagrindų bei riboto karantino režimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“;

17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 6 d. įsakymas Nr. 258 „Dėl Ligonių, asmenų, įtariamų, kad serga užkrečiamosiomis ligomis, turėjusių sąlytį, ir sukėlėjų nešiotojų būtiną hospitalizavimo ir (ar) būtiną izoliavimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

18. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 1267 „Dėl Užkrėstų teritorijų ir teritorijų karantino Lietuvos Respublikoje skelbimo, jo atšaukimo bei užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių užkrėstose teritorijose naudojimo tvarkos patvirtinimo“.

Savivaldybių institucijos pagal kompetenciją turės peržiūrėti savo teisės aktus dėl sąvokos „savivaldybės gydytojas“ pakeitimo.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įgyvendinant Įstatymų projektais teikiamus siūlymus, papildomų lėšų jais teikiamiems siūlymams įgyvendinti nereikės. Sutaupyti lėšų neplanuojama.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus negauta specialistų vertinimų.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šioms įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „savivaldybės meras“, „vykdomoji valdžia“, „savivaldybės administracijos direktorius“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.